

(службових) обов'язків, – вони визначаються відповідно до положень Сімейного кодексу України.

На наш погляд, у подібних випадках за основу слід брати те, що особа загинула (померла) за обставин, пов'язаних з виконанням її посадових (службових, професійних) обов'язків, тобто забезпечуючи функціональність, безперервність роботи, відновлюваність, цілісність і стійкість критичної інфраструктури у період військової агресії проти України. Тому членам сім'ї будь-якого загиблого за таких обставин працівника об'єкта критичної інфраструктури, незалежно від того, чи мають вони свою сім'ю, чи є особами з інвалідністю, чи мають інші доходи, слід гарантувати однакове ставлення держави і наділяти їх правом на відшкодування шкоди, завданої смертю їх близької особи, за рахунок виплати відповідної одноразової грошової допомоги.

Лише у такому разі кожна особа буде відчувати піклування держави, її підтримку і відповідальність за життя кожної «своєї дитини».

У зв'язку із цим пропонується внести зміни до ч. 3 ст. 1 Закону, передбачивши, що до членів сімей загиблих (померлих) осіб, зазначених у ч. 1 цієї статті, належать, у тому числі, другий із подружжя, який пережив померлого, та діти (незалежно від віку, належності до осіб з інвалідністю і наявності у них своїх сімей).

УДК 349.22:331.106

Андрій БІЛОХА

*здобувач вищої освіти, третій освітньо-науковий рівень доктор PhD кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету ім. М. С. Жуковського "Харківський авіаційний інститут", м. Харків, Україна
e-mail: a.i.bilokha@khai.edu, ORCID: 0000-0002-0602-1297*

ВИЗНАЧЕННЯ МОЖЛИВОГО РІВНЯ ДОСТУПУ ПРАЦІВНИКІВ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО РЕЖИМУ ПРАЦІ

Анотація: Під час написання даних тез автором було досліджено питання важливості та значення критичної інфраструктури вцілому, досліджено нормативно-правові акти, якими регулюється діяльність операторів системи розподілу електричної енергії, як оператора критичної інфраструктури. Також розглянуто питання виведення певного кола працівників, які працюють у структурних підрозділах оператора системи розподілу електроенергії, на дистанційну форму праці.

Ключові слова: критична інфраструктура, оператор системи розподілу електричної енергії, електроенергетика, розподіл електричної енергії, дистанційна робота.

DETERMINATION OF THE POSSIBLE LEVEL OF ACCESS FOR EMPLOYEES OF CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES IN THE FIELD OF ELECTRICAL ENERGY AT THE LOCAL LEVEL TO THE DISTANCE WORK MODE

Abstract: During the writing of these theses, the author researched the issue of the importance and meaning of critical infrastructure as a whole, researched legal acts that regulate the activity of operators of the electric energy distribution system, as an operator of critical infrastructure. The question of transferring a certain number of employees working in the structural subdivisions of the electricity distribution system operator to a remote form of work was also considered.

Keywords: critical infrastructure, electric energy distribution system operator, electric power industry, electric energy distribution, distance work.

Вже більше року відважний український народ, його захисники боронять українську землю від російської агресії, яка спровокувала найкровопролитнішу війну в XXI столітті. Під прицілом російських загарбників опинилися не лише важливі об'єкти військової інфраструктури, а й цивільні люди, їх майно, а також не оминула жахлива участь знищення й об'єкти енергетичної інфраструктури. Ще 24-го лютого 2022 року Президентом України був підписаний Указ №64/2022, яким на всій території України було запроваджено воєнний стан. Цим Указом на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями 30 – 34, 38, 39, 41 – 44, 53 Конституції України. Проте збільшується пильність та приділяється більше уваги об'єктам критичної інфраструктури, так як вони мають велике значення для безперервного, повного та якісного функціонування органів державної влади, як центральних, так і на місцях, органів місцевого самоврядування, Збройних сил України, Національної гвардії України, органів Національної поліції тощо.

Відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про критичну інфраструктуру» № 1882-IX від 16.11.2021 (далі – ЗУ «Про критичну інфраструктуру»), об'єктами критичної інфраструктури є об'єкти інфраструктури, системи, їх частини та їх сукупність, які є важливими для економіки, національної безпеки та оборони, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам. Згідно з ч. 1 ст. 9 ЗУ «Про критичну інфраструктуру», для організації ефективного забезпечення безпеки і стійкості критичної інфраструктури з урахуванням специфіки забезпечення окремих життєво важливих функцій та/або послуг

визначаються сектори критичної інфраструктури. Пунктом другим частини четвертої цієї ж статті енергозабезпечення (у тому числі постачання теплової енергії) віднесено до життєво важливих функцій та/або послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для національної безпеки України. П. 14 ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про критичну інфраструктуру» передбачає визначення поняття оператора критичної інфраструктури, відповідно до якого оператор критичної інфраструктури - юридична особа будь-якої форми власності та/або фізична особа - підприємець, що на правах власності, оренди або на інших законних підставах здійснює управління об'єктом критичної інфраструктури та відповідає за його поточне функціонування [1].

Темою дослідження даних тез є визначення можливого рівня доступу працівників об'єктів критичної інфраструктури у сфері електроенергетики на локальному рівні до дистанційного режиму праці.

Насамперед варто зазначити, що дане питання буде розглянуто в контексті діяльності операторів системи розподілу електричної енергії.

У відповідності до п. 56 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII від 13.04.2017, оператором системи розподілу є юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності (далі – оператор системи) [2].

В обов'язковому порядку всі оператори системи діють на підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, виданої відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг на території певного регіону, де оператор системи надає споживачам електричної енергії комунальні послуги з розподілу електричної енергії. У свою чергу розподілом електричної енергії вважається процес транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії до кінцевого споживача в загальному вигляді. При цьому комплекс робіт, які виконуються задля безперебійного розподілу електричної енергії достатньо широкий. До нього можна віднести і забезпечення транзитної системи, тобто нагляд за безперебійною роботою підстанцій, комплексних трансформаторних підстанцій, мереж транспортування електричної енергії, і облаштування електроустановок споживача, нагляд за безпечною роботою цих електроустановок, а також ведення договірної роботи з кінцевими споживачами – юридичними та фізичними особами.

Щодо внутрішньої структури операторів системи варто зазначити, що так як провадження діяльності з розподілу електричної енергії здійснюється в певних регіонах (здебільшого областях), то на місцях забезпечено наявність структурних підрозділів, які здійснюють вищезазначену діяльність в межах міст та районів. Таким чином, структуру оператора системи складає центральний офіс та структурні підрозділи (філії).

Метою даних тез є дослідження можливості введення для працівників структурних підрозділів оператора системи дистанційний режим праці.

Здебільшого робота працівників структурних підрозділів передбачає вчинення механічних дій і присутність на робочому місці або на об'єкті, проте є працівники, які мають можливість працювати віддалено, наприклад: інженери з договірної роботи, економісти, юрисконсульти та інші.

Проте специфікація виконання обов'язків особами, які займають дані посади, здебільшого унеможливають переведення їх на дистанційний режим роботи по ряду причин.

По-перше, вся робота таких працівників будується на вмінні користування програмним забезпеченням, яке спеціально створене для виконання певних завдань, і здебільшого ліцензіями на таке програмне забезпечення передбачено обмежену кількість пристроїв для підключення; по-друге, робота працівників, які обіймають вищезазначені посади, зав'язана на взаємодії зі споживачами, а тому вимагає присутності на спеціально створеному робочому місці для надання роз'яснень, відповідей на запитання, які поставлені такими споживачами; по-третє, оперативна взаємодія між працівниками є більш ефективною, коли усі працівники знаходяться в одному визначеному місці, таким чином вирішення робочих питань займає менше часу.

Також у даному випадку важливо оцінити можливість роботодавця в забезпеченні усім необхідним працівника для ефективного виконання останнім поставлених завдань.

Перш за все, варто зазначити, що у відповідності до ч. 1 ст. 60-2 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 року (далі – КЗпП України), дистанційною роботою є форма організації праці, за якої робота виконується працівником поза робочими приміщеннями чи територією роботодавця, в будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Цією ж статтею КЗпП України регламентується обов'язок роботодавця щодо забезпечення працівників, які виконують роботу дистанційно, необхідними для виконання ними своїх обов'язків обладнанням, програмно-технічними засобами, засобами захисту інформації та іншими засобами.

Проте, як буває досить часто, не на всіх підприємствах, де запроваджується дистанційна форма організації праці з тих чи інших причин, є можливість швидко акумулювати все необхідне обладнання і передати його працівнику для виконання роботи, так як здебільшого таке обладнання або не передбачене для частого транспортування з місця на місце, або таке транспортування є незручним, опираючись на технічні характеристики обладнання [3].

При цьому взагалі виключати можливість переведення таких працівників на дистанційний режим праці все ж таки непотрібно. Наразі державою створюються умови для вирішення будь-яких питань в режимі «online»: створюються спеціальні електронні сервіси по типу «Дії», максимально цифровізуються дані, які досі подаються в паперовому вигляді, створюються електронні реєстри, кабінети користувачів, розширюється спектр послуг, які можливо надавати без особистої присутності замовника і виконавця таких послуг.

Таким чином, можна зробити висновок, що наразі запровадження дистанційної форми праці для працівників структурних підрозділів операторів системи неможливе і неефективне з огляду на те, що задля забезпечення безперебійної й стабільної діяльності критичної інфраструктури у сфері електроенергетики, потрібна акумуляція працівників в одному визначеному місці.

Список використаних джерел:

1. Про критичну інфраструктуру, Закону України від 16.11.2021 № 1882-IX. Редакція від 05.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#n118>(дата звернення 28.10.2023).
2. Про ринок електричної енергії, Закону України від 13.04.2017 № 2019-VIII. Редакція від 03.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення 28.10.2023).
3. Кодекс законів про працю України, Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII. Редакція від 01.10.2023. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 28.10.2023).